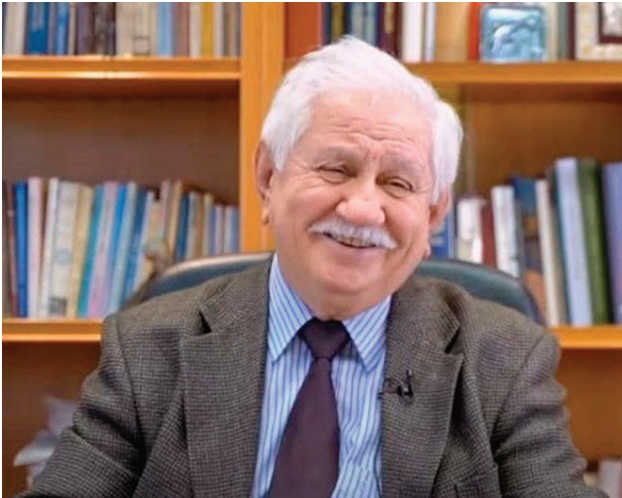

ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ IN MEMORIAM

ΑΡΧΕΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ 2023, 40(1):7-8
ARCHIVES OF HELLENIC MEDICINE 2023, 40(1):7-8

Καθηγητής Ιωάννης Νανάς

Στις 24 Αυγούστου 2022 έφυγε από κοντά μας ένας σπουδαίος άνθρωπος, ο ομότιμος καθηγητής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (ΕΚΠΑ), καρδιολόγος Ιωάννης Νανάς. Ο πρώτος χαρακτηρισμός είναι σπουδαίος άνθρωπος και ακολουθούν οι χαρακτηρισμοί επιστήμονας, ιατρός, ανθρωπιστής, δάσκαλος, ερευνητής και μέντορας δεκάδων νέων ιατρών-ερευνητών που εκπαιδεύτηκαν κοντά του και τους ενέπνεε με τη γνώση του, τις ιδέες του, τις σκέψεις του, την επιμονή του και την αισιοδοξία του. Σήμερα, όλοι αυτοί οι επιστήμονες στελεχώνουν νοσοκομεία της πατρίδας μας αλλά και όλης της υφής, ενώ κάποιοι από αυτούς κατέχουν υψηλότερες ακαδημαϊκές βαθμίδες και συνεχίζουν να μνημονεύουν τον άνθρωπο που τους φώτιζε στη δική τους επιστημονική-κοινωνική διαδρομή.

Ο καθηγητής Ιωάννης Νανάς γεννήθηκε στην Αγναντερή Λάρισα, φοίτησε στην Ιατρική Σχολή Αθηνών, από την οποία αποφοίτησε το 1971. Το έτος 1989 έλαβε τον τίτλο του υφηγητή της Ιατρικής Σχολής ΕΚΠΑ. Διήλθε όλες τις βαθμίδες της ακαδημαϊκής ιεραρχίας εργαζόμενος στη

Θεραπευτική Κλινική του ΕΚΠΑ ως επιστημονικός συνεργάτης, λέκτορας, επίκουρος καθηγητής, αναπληρωτής καθηγητής και καθηγητής πρώτης βαθμίδας. Από το έτος 2006 διετέλεσε διευθυντής της Γ΄ Πανεπιστημιακής Καρδιολογικής Κλινικής μέχρι την αφυπηρέτησή του από το ΕΚΠΑ το έτος 2014, οπότε και έλαβε τον τίτλο του ομότιμου καθηγητή Καρδιολογίας.

Μετεκπαιδεύτηκε στη Utah των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής (ΗΠΑ) και έγινε επισκέπτης καθηγητής (visiting Professor) στο εκεί Πανεπιστήμιο.

Ως επιστήμονας ιατρός είχε εκτενές κλινικό έργο, συνέβαλε καθοριστικά στην πραγματοποίηση και στη διάδοση πρωτοεμφανιζόμενων θεραπευτικών παρεμβάσεων, όπως η ενδοστεφανιαία θρομβόλυση, η βιοψία μυοκαρδίου, η βαλβιδοπλαστική της πνευμονικής και της αορτικής βαλβίδας και η δυνατότητα εφαρμογής πρωτογενούς αγγειοπλαστικής των στεφανιαίων αρτηριών σε 24ωρη βάση. Τα παραπάνω πραγματοποιήθηκαν από τον καθηγητή Νανά παράλληλα με το κύριο εστιασμένο κλινικό, ερευνητικό και πειραματικό του έργο που αφορούσε στην καρδιακή ανεπάρκεια. Οργάνωσε τακτικό εξωτερικό ιατρείο ασθενών με καρδιακή ανεπάρκεια γιατί γνώριζε, όσο λίγοι, ότι οι ασθενείς αυτοί χρειάζονται συστηματική κλινική και εργαστηριακή παρακολούθηση. Συνέβαλε καταλυτικά στην πραγματοποίηση μεταμοσχεύσεων καρδιάς στην Ελλάδα και υπήρξε από τους πρωτοπόρους στη σύγχρονη αντιμετώπιση ασθενών με τελικού σταδίου καρδιακή ανεπάρκεια. Ο ίδιος έλεγε: «Οι περιγραφείσες πρωτοβουλίες δεν είχαν την πρωτιά ως αυτοσκοπό αλλά ήταν φυσική συνέπεια των εμπειριών μου και της ανάγκης αντιμετώπισης δυσχερών κλινικών προβλημάτων. Πράγματι, η οποιαδήποτε πρωτοποριακή πρωτοβουλία μου έγινε στη συνέχεια κλινική πράξη στη Θεραπευτική Κλινική».

Έχοντας το μεγάλο προνόμιο να συνδυάζει τη γνώση με την πολύ μεγάλη κλινική εμπειρία και την εξ ίσου μεγάλη ερευνητική εμπειρία στο πειραματικό εργαστήριο, εφάρμοσε τη μακροχρόνια μηχανική υποβοήθηση της καρδιάς σε ασθενείς με τελικού σταδίου καρδιακή ανεπάρκεια. Μετά από μακροχρόνιες, επίμονες και επίπονες προσπάθειές του, ευτύχησε να δει σε λειτουργία την παρααορτική αντλία αντιώθησης, έργο ζωής που είχε αρχίσει με δική του

επινόηση από το 1983. Οι πειραματικές του μελέτες περιλάμβαναν παράλληλα την αντιμετώπιση της καρδιογενούς καταπληξίας και την αναζήτηση θεραπευτικών μεθόδων για τον περιορισμό της έκτασης του εμφράγματος του μυοκαρδίου. Μεγάλος αριθμός φοιτητών του διδάχθηκαν την Καρδιολογία αλλά και την ανθρώπινη προσέγγιση του ασθενούς με αφοσίωση στο κλινικό και στο κοινωνικό έργο του ιατρού. Δεκάδες νέοι καρδιολόγοι είχαν την τύχη να τον ακολουθούν, να τον συμβουλεύονται στις ερευνητικές δραστηριότητές τους και να ολοκληρώσουν τη διδακτορική τους διατριβή υπό την καθοδήγησή του. Στη συνέχεια, με τα εφόδια που απέκτησαν κοντά του μετεκπαιδεύτηκαν στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, σε έμμισθες θέσεις και κατέλαβαν επάξια υψηλότερες ακαδημαϊκές και νοσοκομειακές θέσεις.

Απόλυτη προτεραιότητα στα εφόδια που λάμβαναν οι νέοι επιστήμονες κοντά του ήταν η συνέπεια, η ειλικρίνεια και το ήθος. Είναι ο μέντοράς τους. Δημοσίευσε το έργο του στα μεγαλύτερα επιστημονικά περιοδικά με υψηλό δείκτη απήχησης, είχε περισσότερες από 220 εργασίες, αριθμό απόλυτα συμβατό για έναν σοβαρό επιστήμονα που διεξάγει μόνο πραγματική έρευνα.

Παράλληλα με το ιατρικό, το ερευνητικό και το διδακτικό του έργο ο καθηγητής Νανάς προσέφερε και ένα άλλο σπουδαίο έργο, το κοινωνικό. Η προσφορά του για τον άνθρωπο είναι ανεξίτηλα αποτυπωμένη στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Το 1996 ίδρυσε και οργάνωσε το Κέντρο Διεθνούς Αλληλεγγύης και Συνεργασίας (ΚΕΔΑΣ) «Άγιοι Ανάργυροι Κοσμάς και Δαμιανός» με σκοπό την ανιδιοτελή, άδοξη και ειλικρινή βοήθεια του συνανθρώπου. Στην Ελλάδα, ο καθηγητής Νανάς με το ΚΕΔΑΣ πραγματοποιούσε κοινωνικό ιατρείο για πλήρη κλινικό και εργαστηριακό έλεγχο

ασθενών οι οποίοι έπασχαν κυρίως από βαριά καρδιακή ανεπάρκεια. Όμως, η δραστηριότητα του επιστήμονα-ανθρώπου δεν περιορίστηκε στα σύνορα της πατρίδας μας. Από τη δεκαετία του '90, με συμπαραστάτη, συνοδοιπόρο και ακούραστο συνεργάτη τη σύζυγό του καθηγήτρια κυρία Μαρία Αναστασίου-Νανά, προσέφεραν σπουδαίο ιατρικό και ανθρωπιστικό έργο σε χώρες της Αφρικής. Η επιθυμία του καθηγητή Νανά, γι' αυτού του είδους την προσφορά, ήταν ένα όνειρό του από τα μαθητικά του χρόνια, το οποίο πραγματοποιήθηκε με το μεγάλο έργο του στην Ουγκάντα, στην Κένυα και στην Τανζανία. Μαζί με τους συνεργάτες του παρέιχαν ιατρική και φαρμακευτική βοήθεια σε πάσχοντες από μεταδιδόμενα νοσήματα, όπως η ελονοσία, η φυματίωση, το AIDS, αλλά και νοσήματα όπως ο σακχαρώδης διαβήτης, η υπέρταση και οι παθήσεις του καρδιαγγειακού συστήματος. Δημιούργησαν κέντρα υγείας με εξοπλισμένα εξωτερικά ιατρεία και οδοντιατρείο, λειτούργησαν ένα νοσοκομείο στην Ουγκάντα και ένα στην Τανζανία, το οποίο εγκαινίασε ο Πρόεδρος της χώρας. Με τη συνεργασία εθελοντών ίδρυσε σχολεία και χώρους φιλοξενίας μαθητών και δημιούργησε σύλλογο εθελοντικής δράσης σε χώρες της υποσαχάριας Αφρικής.

Η πολυεπίπεδη προσφορά του στην Ιατρική επιστήμη, στο Πανεπιστήμιο, στην Έρευνα, στη συγγραφή, στον άνθρωπο και στην κοινωνία θα μείνει βαθιά χαραγμένη στη μνήμη μας, θα είναι οδηγός για τους νεότερους και θα θυμίζει σε όλους το νόημα των λέξεων *επιστήμονας, δάσκαλος, ερευνητής και άνθρωπος*.

E. Ηλιοδρομίτης

*Ομότιμος Καθηγητής Καρδιολογίας
Εθνικό και Καποδιστριακό
Πανεπιστήμιο Αθηνών*

.....